

העלון יוצא לעילוי נשמת מדיאנה נג'מה בת חנינה לבית זדאן ע"ה, ובעלה מיקיץ כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

בשעה 22:00

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה או ב'קול נאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

מוצ"ש פרשת מצורע, ט' בניסן התשע"ט

נושאי השיעור:

א. משפיל גאים עדי ארץ מגביה שפלים עד מרום. ב. "ביעור מעשרות" ו"יודיו מעשרות". ג. סעודת משיח. ד. מכירת חמץ וכלי חמץ. ה. "שהחיינו" בבדיקת חמץ. ו. ערב פסח. ז. לא לבזבז רגע בליל הסדר. ח. "הוגדת לבנך". ט. היסבה באיטר. י. מזיגת כוס שני. יא. מי שקשה לו שתיית יין, מה יעשה? יב. שיעור היין המרור והמצה. יג. סגולה בסוף ליל הסדר לבקש בקשה אחת.

וביום שביעי של פסח, לפני תפלת עמידה של מנחה אומרים בבית הכנסת "יודיו מעשר", וקוראים את הפסוקים: "כי תכלה לעשר את כל-מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר, ונתתה ללוי לגר ליתום ולאמנה ואכלו בשעריך ושבעו. ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקודש מן הבית, וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאמנה, ככל מצותך אשר צויתני, לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי" וגו' (דברים כ"ו י"ב-ט"ו). מה זה לא עברתי ולא שכחתי? לא עברתי במזיד כלום במצותי בשוגג, אלא בעשיתי הכל כמו שצריך. **ויש כאלה מוציאים ספר תורה, אבל אין צורך לעשות את זה, אלא רק קוראים את הפסוקים האלה. אמנם מן הדין לא נוכל לעשות היום ויודי, אבל זה רק זכר בעלמא. והרבה דברים עושים לזכר בלבד, "זכר למקדש כהלל הזקן" (פסחים קט"ו ע"א).**

"סעודת משיח"

ג. לפי הבעל שם טוב עושים סעודה מיוחדת "סעודת משיח" ביום אחרון של פסח, שותים ארבע כוסות זה ואומרים שזה ארבע כוסות של משיח. אבל השנה זה ערב שבת, ואין אדם ישתה ארבע כוסות ויירדם! והרי לפני שאומרים בשיר השירים "ראשך עליך ככרמל" (ד"ה), כבר ראשו עליו ככרמל וכתבור ביחד... לכן אני לוקח כוסית קטנה של יין וכל פעם שותה קצת, זכר לארבע הכוסות, זכר בלבד. וגם מספיק סעודה קטנה, ואפילו בפירות אפשר לעשות את זה.

לעשות את זה, משום שיש חוקרים מתחת לאדמה שמוציאים את "אופן מרכבתיו של פרעה", בודקים את זה במעבדות שלהם, ומגלים שהאופן הזה נפל לים סוף לפני שלושת אלפים וארבע מאות שנה וכדו'. ומי יודע אולי ימצאו את המטבע הזה, ויעשו חקירות איך זה הגיע לתוך הים... לכן יש דרך פשוטה מאד, לקחת סוכר בכפית שתיים או שלש כפיות שזה שוה עשר אגורות, לחלל את המטבע של המעשר שני על הסוכר הזה, ולהמיס אותו בכיור. ותוכל לחזור שוב ולחלל על אותו מטבע.

8. גם מה שעושים "שמחת בית השואבה" זה זכר בלבד, וכי היום שואבים משם רוח הקודש כמו פעם! וגם מצות "הקהל", **הרב עובדיה ע"ה** (ש"ת יביע אומר ח"י חיד"י סימן כ"ב) כתב שאפשר לעשות זכר לזה.

9. [כאן נכנס מרן הראש"ל הגר"ש שעמאר שליט"א ומרן רבנו שליט"א קבלו בברכה:] אנתנו מקדמים בברכה את כבוד מרן הראש"ל ורבה של ירושלים. ואני אומר לו, כל שבוע אני קורא ב"יום ליום" את המאמרים שלו, הם כ"כ מתוקים ויש להם מתיקות מיוחדת, כל מי שרוצה ללמוד אין נותנים מוסר שילמד משם. יש נותנים מוסר עם אש וגפרית, אבל זה לא שוה כלום, והיום לא

עושים מה שרוצים בפומבי, קוברים והורסים את הכל. הרשע בהגדה אומר "מה העבודה הזאת לכם" (שמות י"ב כ"ו), כי הוא שייך למפלגת העבודה... אבל בסוף יש תשלום על זה, "ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון", וזה רומז לאלונו ולכלל הדומים לה. "אשר בשלכת מצבת בם" (שם), נשאר להם שלכת. **כאשר אדם שומר על התורה, ולפחות מכבד אותה כי לא יקשנו יותר מדי, זה אחרת. ואילו ביני שקראו לו עצה, שונא שלום ואוהב מחלוקת, דוקא הוא מצליח פעם ומישיית להיות ראש משמלה, ועבר את כולם. אתם יודעים למה? כי הוא לפחות שומר על ארץ ישראל, ויש לו ברכה מהאדמו"ר מליובאוויטש על זה.** כמה שעשו כל הרעש הזה, "וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער" (מלכים ב' ד' ג)... לא יצא להם כלום מזה. ובמיוחד שיש ביניהם מג'נו' אחד אנטי תורה ודת ויהדות, והכל הפוך. **צריך לדעת שיש למעלה מי שמעמיד או מוריד מלכים, "משפיל גאים עדי ארץ מגביה שפלים עד מרום".**

ביעור ויודיו מעשרות

ב. בלוח השנה של הישיבה שכחנו לכתוב **שעושים השנה "ביעור מעשרות" בערב שביעי של פסח.** בשנה הרביעית וגם בשנה השביעית עושים "ביעור מעשרות", והיי שנת השמטה היתה בשנת תשע"ה, והשנה הזאת תשע"ט היא השנה הרביעית לשמטה. לכן בערב שביעי של פסח אדם יבדוק אם נשאר לו קופסאות שימורים וכדו' שלא הפריש מעשר מהם (ואמנם בדרך כלל הכל מעושר, אבל לפעמים קורה שקונים מקיבוץ וכדו') ויפריש מעשר מהם. או שיש לאדם מטבע של מעשר שני, שצריך לחלל אותו?

ומעשנים שם, כי נפשם יוצאת מזה. מסכנים.

4. הוא היה מפחד ואמר לי: אל תעשה את מפלגת "יחד" כי אין לה סיכוי שיהיה כח למיין. אמרת לי: אל תדאג, אל תדאג, אל תדאג. הוא לא ידע מה הבטחון שלי, אבל השם של אבא "מ" מצליח מאוזן" עולה בדיוק בגימטריא "אל תדאג"... וככה היה.

5. אפשר לכוין עליו בתפלת אמת ואמונה, "ואת רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע", המלה רודפיהם בגימטריא השם שלו (מי של מאמין שיהיה מחשב אחרי השיעור...).

6. **הרב ציון בוארון שליט"א** כתב שבארבע שנים האלה התורה פורחה בארץ ישראל, ונוספו תלמידי חכמים וישיבות. אמנם לא תמיד כמו שצריך, כי לפעמים מפחדים "מפני חמת המציק" (ישעיה נ"א י"ג). אבל העיקר שאנשים לומדים תורה, וגם זה ברכה.

7. פעם היו אומרים לחלל אותו על פרוטה כלומר על עשר אגורות, לחשוך אותה או לזרוק לים הגדול. ויש כאלה אוספים כמה עשרות אגורות מזה, הולכים לים ואומרים: "ותשליך" כאן יפלו ולא יצאו לעולם. אבל היום אי אפשר

יש למעלה מי שמעמיד או מוריד מלכים

א. שבוע טוב ומבורך, פסח כשר ושמח. כתוב בזהוה (פרשת חיי שרה דף קכ"ב ע"ב) על הפסוק "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" (בראשית כ"ג א'), למה על מאה ועל עשרים כתוב "שנה" בלשון יחיד, ואילו על שבע כתוב "שנים" בלשון רבים? ומביא כלל בזה, **"מאן דאיהו רב איהו זעיר, ומאן דאיהו זעיר איהו רב"** (שמעתי השבוע מאבא (הגאון רבי דוד עידאן) שליט"א שהאוח י"ד נמצאת בתורה יותר מכל האותיות, והמליץ על זה מאן דאיהו זעיר איהו רב. העורך), כלומר מי שהוא גדול הוא קטן, כלומר אתה רואה אדם גדול ולמעשה הוא קטן, ומי שהוא קטן הוא באמת גדול. וחוזר עוד במקום אחר (פרשת במדבר דף קס"ח ע"ב) על זה. הדבר הזה התקיים בשבוע האחרון של הבחירות, תנועת העבודה שנקראת מפא"י (ראשי תיבות: מפלגת פועלי ארץ ישראל), לפני שנים רבות היתה התנועה הגדולה ביותר, ונדמה לי שהיו לה ששים מנדטים ויותר. אבל היום נשאר ממנה עשירית בלבד, ומתוך ששים נשארו ששה מנדטים בלבד, שנאמר **"ועוד בה עשיריה"** (ישעיהו י"ג)... ויש המשך בפסוק הזה, "ושבה והיתה לבער", לבער אותה. הם אחראים על השתמדות מאות אלפי יהודים שבאו מפזורי ספר, ושם שמרו קלה כבחמורה. וגם מי שלא שמר לא עשה את זה בפומבי. אבל כאן

1. במוצאי שבת הבאה ושבת שאחריה אין שיעור, ונתראה בשיעור הבא (שמות ימים אחר פסח), בעוד שלושה שבועות בני"ה. באותו הזמן מתחילים לקרוא "פרקי אבות", ובשבת שאחרי פסח קוראים מסכת דרך ארץ זוטא פרק א'. בזמנו **הרב שריה דבליצקי ע"ה** אמר את הרעיון הזה, למה בשבת הזאת נשב בטלים?! וכתב לי שזה מנהג קדום ומוזב בארץ חיים סתהון (או"ח סימן רצ"ב) ועוד. רק שהם כתבו לקרוא פרק זה בשבת הסמוכה לחג השבועות. אבל עדיף לקרוא את זה מיד אחרי פסח כדי להשוות אח"כ לכלל העולם בלימוד פרקי אבות, וגם לסמוך פרק קנין תורה (פ"ד אבות) לחג מתן תורה. 2. עד שהחזון איש כתב לבן גוריון: "ראש הממשלה בעדינות נפשו המזוקקה יתן לנו רשות שלא לעשות גיוס בנות". והמכתב הזה מופיע בספר פאר הדור (ח"ה עמ' ס"ה). הגר"ז מבריסק התפלא על זה: ככה כותבים לאדם כזה שלא שומר לא שבת לא חג ולא כיפור?! אבל החזון איש היה מסוגל לכתוב ככה. כתוב (סוטה מ"א ע"ב) שמתניפים את האנשים האלה בעולם הזה, לכן אין ברירה אחרת וחייב להחניף לו בשביל זה, כי אחרת יתקפץ עוד יותר ויקח לגיוס כל בנות ישראל. החזון איש היה מסוגל לכתוב בעדינות, וגם כאשר כועס זה היה בעדינות. 3. פעם נהג עיראקי סיפר לי שבשנים 1948-1949 אף יהודי לא חילל שבת בעיראק, ואם היו כאלה, היו מעטים אולי עשרה אנשים בעיראק כולה, היו נכנסים לשירותים

עיצוב גרפי: האל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:35	20:29
ת"א:	18:53	20:26
חיפה:	18:43	20:26
ב"ש:	18:52	20:25

נא להרבות בתפלה לרפואת הרב צבי חיים בן אסתר בתוך שאר חולי ישראל

להקדשות והנצחות: 052-7430552

[ושמעתי מהגאון הרב אהרון שפירא שליט"א ראש מתיבתא דרש"י (בפרדס כץ) שהרבי מליובאוויטש ע"ה היה אומר כך: שביום ששי יעשו סעודה קטנה ולמחרת בשבת יחגגו סעודת משיח גדולה בסעודה שלישית. העורך].

להזדרז במכירת החמץ

ד. צריך לעשות "מכירת חמץ" מוקדם. ולפעמים כבר הרב מכר ואח"כ הוא מוסיף עוד שם, אבל לא כדאי לעשות את זה, אלא ביום י"ג בניסן תמכור כל החמץ שתוצאה למכור אותו. מה שהשאר לאכול תגמור בו ביום, ומה שנשאר תזרוק אותו.

ברכת שהחיינו בבדיקת חמץ

ה. לדעת הפרי חדש (סימן תלב"ס א) צריך לברך שהחיינו על הבדיקה, אבל אין הלכה כן. ומכל מקום הבן איש חי תומך בזה וכתב להביא פרי חדש בשעת הבדיקה. ובספר הגדה חדש של הרב חיד"א אברג'ל¹⁰, כתב שמעולם לא אביו לא נהג להביא פרי חדש בבדיקת חמץ. וגם אבא ע"ה לא היה עושה את זה. אבל כאן בארץ יש לנו פרי חדש שמגיע ביום הבדיקה בדיוק, זה שסק. וזה דבר נכבד וכו'. בחו"ל אין דבר כזה, כי כל הפירות של הקיץ באים אחרי פסח, השסק המשמש והאפרסק באים אחרי פסח, הענבים לפעמים באים בימי בין המצרים¹², והאבטיח מגיע מאוחר יותר. אבל כאן בארץ ישראל, "ארץ הצב" שזריזה לבשל פירותיה (כתובות ק"ב ע"ג), אפשר לקחת אותם. לכן מן שעדיין לא אכל שסק או אבטיח או ענבים, שיקח אותם לבדיקת חמץ. אבל לא צריך שכל הילדים בבית לא יטעמו מהם קודם, אלא אדרבה יהיו לכולם, רק הוא בעל הבית לא יאכל מהם, ובליל הבדיקה אחרי שיבית את הכלים כמו סנין ונוצה וכו', יקח פירות מחות מוכיז ויברך עליו בורא פרי העץ ושהחיינו ויטעם מעט ויכוין בברכת שהחיינו גם על הבדיקה. והטעם לזה, כי הפרי חדש לא יחיד בדבר הזה, והרב (חזון עובדיה-פסח עמ' מ"ה) כתב שרבי שמואל בן חפני חותנו של רב האי גאון¹³, כתב לברך שהחיינו על בדיקת חמץ (כ"כ בהגהות מיימוניות פ"א מהלכות ברכות אג"ת). לכן אם אפשר לעשות אליבא דכולי עלמא, עושים את זה.

כתב סיפור על אחד שהיה בורח מהדרשות בגלל שהדרשן מספר על גיהנם וכמה אורח ורוחב וכמה מדורות וכו', אמר לו: הרב שלנו לא מדבר על גיהנם, אלא על מסכת "דרך ארץ", בטעם ובחבה. שבע עשר הבאנו את הגמרא (סנהדרין ק"ג ע"א) שאליה הנביא קפץ והוה ועלון מס' 157 הערה 8). אבל לעתיד לבוא שיתגלה במהרה בימינו הוא לא יהיה קפדן, אלא רגוע, שמח ומשמח אחרים, אין לומדים את זה? בהפסטה של השבת: "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" (מלאכי ב' כ"ג-כ"ד). מה שתשיח בתקופות תשיג הרבה יותר בעדינות. צריך ללמוד איך לדבר בזה.

10. אתם לא מכירים אותו. זה הבן של הרב אברג'ל ע"ה. רבי חיים יוסף דוד אברג'ל. אביו הגאון ר' יורם זצ"ל קרא לו ע"ש החיד"א, רק שאותו א' לא אזולאי אלא אברג'ל.

11. פעם ביום י"ג בניסן הלכתי בבוקר לחנות לשאול אם יש שסק, ואמר לי שאין, הלכתי שוב בצביריים ואמר לי שאין, אתה רוצה שסק תסע לדמשק... והנה בערב הגיע השסק.

12. פעם חכינו להם הרבה, ופתאום באו ביום שבעה עשר בתמוז, ואכזבו לא אוכלים פירות חדשים בימים האלה. אמנם יש מקילים לאכול בשבת, אבל לא נהגנו בזה (עיי' בעלון מס' 21 אחיות ד-ר). במוצאי תשעה באב אכלנו אותם, והיו ענבים טובים, כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעיניים" (בראשית ג' ד).

13. אתם יודעים מתי נפטר רב האי גאון? בשנת תשצ"ח, בן תשעים ותשע. ומצאתי לו רמז בתהלים "אורך ימים אשביעהו וראוהו בישיעתו" (צ"א ס"ח), "מליים אורך ימים אשביעהו ראשי תיבות "אא" ונחליף ה"א באל"ף (וכי משהו מבטא היום האי בה"א?)!, והמלה בישיעתו בגימטריא תשצ"ח. זה "אורך ימים אשביעהו", כי הוא חי תשעים ותשע שנים.

מה אוכלים בערב פסח?

ו. בערב פסח מהבוקר כדאי לאכול רק אורז, כדי שלא ישאר לו משהו בשיניים, ויתחיל לפלפל אם כמו המאירי (ספר מגן אבות סימן ט') או כמו שמשמע ממרן (ביד"ד סימן פ"ט) שגם מה שבין השיניים חשוב בשר. לכן כדאי לאכול אורז כשר לפסח, שאין שום בעיה בזה. וככה נהגנו גם בחו"ל. ומי שיש לו הרבה חמץ ורוצה לאכול ולבער אותו, שיזהר אח"כ לצחצח שיניים כמו שצריך. צריך לקנות משחת שיניים כשרה לפסח, וכמה תעלה לך המשחה הזאת? כמה גרושים, ופסח שוה הרבה יותר מזה. לכן תקח משחה טובה ומברשת חדשה לפסח, ותוכל להשתמש במשחה הזאת כל השנה, במשך ששה חודשים עד ראש השנה...

מה לעשות עם כלי החמץ?

ז. כלים שאין בהם חמץ בעין רק שבישלו בהם כל השנה, אם אפשר להגעיל הנה מה טוב, ואם הם כלי חרסינה או שאינו רוצה להגעיל אלא להשאיר אותם אחרי פסח, יכול לעשות את זה, רק שישים אותם למעלה במקום צנוע, וישתמש בהם אחרי פסח (שלחן ערוך סימן תנ"א ס"א). "כי קים רבי שמעון בעיניה" (פסחים ל' ע"א), אבל מה שבלוע לא קניס. ומרן (שם) כתב במפורש ככה: כלי חרס שאי אפשר להגעיל אותם, ישים אותם במקום צנוע, וישתמש בהם אחרי פסח. ומה שכותבים בנוסחאות של מכירת חמץ "גם את הבלוע בכלים", זה מוזר, אילו מדובר בגוי כזה שאין לו מה לאכול, ויקח את הכלי לבשל בו אולי יצא ממנו משהו בלוע ויאכל אותו לבריאות... לכן זו סתם חומרא בעלמא, ואין צורך לעשות את זה.

אתה רוצה לאכול, תעשה בבית.

ח. לא כדאי לאכול עוגות כשרות לפסח, רק "עוגת קוקוס" בלבד, כי יש בהם כ"כ ספיקות ובעיות בזה. כתוב במשנה (זבחים פ"ה מ"ח): "הפסח אינו נאכל אלא בלילה, ואינו נאכל אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנויו, ואינו נאכל אלא צליה"¹⁴. למה כתוב בשלילה "ואינו נאכל" ארבע פעמים? היה צריך לומר הפסח נאכל בלילה עד חצות למנויו וצלי. אלא כמה שפחות לאכול בפסח זה עדיף. אם אתה רוצה לאכול, תעשה בבית. ומי שרוצה שמן זית, לא צריך להחמיר ללכת לספרד ולעמוד עליו משעת קצירה, כי אין "שמורה" בזה, אלא תקח שמן זית אמיתי (ולא מתועש) שמסקו אותו כאן בארץ ישראל, תסנן אותו וזה מספיק. או שמן זית ממקום כשר, עם הכשר כמו שצריך.

לא להביא עוגיות לסיום מסכת בכלל

ט. לגבי עוגיות של סיום מסכת, אין צריך להביא עוגיות בכלל. בחוץ לארץ שעשו סיום מסכת וכל סעודה שהיא בערב פסח, הביאו רק צימוקים ושקדים בלבד, וזה נקרא "סעודה". למה עושים את זה? כי יש כאלה מביאים עוגות חמץ, ובדעתם שיאכלו אותם רק בבוקר, אבל לפעמים אמא צדקת רוצה לתת עוגיות לבן החייל שלה שבא בשעה אחת-שתיים בצביריים, ונותנת לו עוגה של חמץ "סגולה" לחיים טובים עד השנה הבאה... זה אסור ולא עושים שטויות כאלה. לכן צריך להביא משהו אחר כמו פירות יבין ומשקאות בהכשר טוב. וגם במשקאות יש בעיות בזה, ופעם לא היינו שותים משקאות בכלל. ויש כאלה עשרות שנים לקחו משקאות בפסח, ואח"כ התברר שהיתה בעיה בחומצת לימון שם¹⁵.

14. פעם מורי ורבי רבי אליהו גז"ל אמר "הפסח אינו נאכל אלא בחמץ", והתפלגנו על זה. הסביר לנו: בחמץ ראשי תיבות בלילה חצות מנויין צלי.

15. שנה שעברה לא הרגשתי טוב, ולקחתי "קוקה קולה" בהכשר הרב לנדא, שאפשר לסמוך עליו. ואולי גם על מקומות אחרים.

לשמור על לוח הזמנים בערב פסח

י. צריך לשמור על לוח הזמנים בערב פסח. אכילה חמץ עד שעה עשר בערב, ומכירת ושריפת חמץ עוד שעה ורבע, בשעה אחת עשרה ורבע בערב. וזה כתוב בלוח שלנו.

לא לבזבז רגע בלילה הקדוש הזה

יא. צריך לשמור על כל רגע בלילה, ולא לטייל ולספר סיפורי סבתא... ואח"כ לאכול את האפיקומן אחרי הזמן. או שבסוף תצטרך למהר ולא תספיק כלום לילדים שלך, והרי כל המצוה כולה "הגדת לבנך", צריך לספר לבניך את זה. הרמב"ם (פ"ז מהלכות חמץ ומצה ה"ב) כתב: "אומר לו כולנו היינו עבדים כמו העבד הזה", מה הפירוש? והיהודים בימי הרמב"ם בספרד היו נהנים מחופש ומכבוד רב ולוקחים עבדים בבית¹⁶, לכן תגיד לבנך שאינו יודע מה זה עבד: תראה את העבד או השפחה הזאת, ותדע שהיינו במצרים ככה. אבל היינו פי כמה וכמה מזה. במצרים היה אדם ישן בחצות הלילה, ובא לו המצרי ומבקש ממנו קפה, ואפילו שהוא עיף ויש לו מחר עבודת פרך, הוא מענה ומצער אותו. חכמים אמרו (שמות רבה פרשה א' פסקא ל"ד) שפרעה היה שוחט מאה חמשים ילדים בבוקר ובערב להתרחץ בדמם, וזו לא גוזמא, כי רבי אליהו בן אמוזג כתב שקרא בספרי המצריים הקדמונים, שהיתה להם תרופה לצרעת לרחוץ באמבטיה של דם ילדים. לכן יש דבר כזה, וחכמים לא בדו את זה מלבד.

לתאר ולהמחיש את סיפור הגדה

יב. "חוטפים מצה בלילי פסחים" (פסחים ק"ט ע"א), כדי לספר כל הגדה לילדים, ולפתח להם ענין בזה. הרב עובדיה ע"ה בליל פסח, היה מספר לתינוקות ולספר להם לנינים ולניני נינים על עשר המכות, והוא מספר להם על מכת ערוב ומתאר אותה בצורה כ"כ חיה. איך אני יודע את זה? כי בדרשות היה מספר אותו דבר. הוא מספר שהמצרי אומר ליהודי לקחת את הילדים שלו לטייל בגן כי יש להם חופש, והיהודי חוזר משם בלי הילדים, המצרי שואל אותו: איפה הילדים? והיהודי עונה לו: בוא נעשה לך רשימה שלהם, פאטמה אכל אותה אריה, ע'לי אכל אותו הברדלס, פלוני אכל אותו פלוני... והוא שואל: למה לא אכלו אותך? אומר לו: הם באו לאכול אותי, אבל אמרתי "שמע ישראל", והפיל עשה לי עם החדק שלו "סלאם עליכם", והלך משם. המצרי התפלא: למה? והיהודי אומר לו: "כי אני יהודי"¹⁷. וגם בצפרדע, כתוב "ובכה ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים" (שמות ז' כ"ט), מה זה ובכה? בתוך הבטן מקורקים שם. אבל איך הרב יוכל לחקות את הקול של הצפרדע? לכן מצא לו פסוק לזה, "רק-רע רק-רע

16. פעם ערבי מכובד אחד אמר לאבא ע"ה: מה שאתם עושים לנו כאן, יעשו לכם שם. מה הכוונה שלו? בתונס היו מביאים עבדים ושפחות גוים, ואמר לו שם יעשו לכם עבדים ושפחות. זו החשיבה שלו שיש אפליה כאן. אבל לאט לאט גם האפליה תעבור מן העולם, ואדם שמדבר עם בן עדה אחרת יאמר לו "הכי אחי אתה" (בראשית כ"ט ט"ו). כתוב בפסוק "תקראו איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה" (זכריה ג' י'). זו ההפסטה של חנוכה, ויש שתי נוסחאות שם, איש אל רעהו או איש לרעהו. המנחת שי כתב שהנוסחא העיקרית "איש לרעהו", ומה ההסבר בזה? המלה איש בגימטריא לרעהו, שלוש מאות ואחת עשרה בדיוק. לכן שלא יהיה אחד מתנשא על חברו, ואומר לו: אתה רק "איש" שלוש מאות ואחת עשרה, ואני "אל רעהו" שזה שלוש מאות ושתיים עשרה... אין דבר כזה, כולם שוים. "כי תרכב על סוסך מרכבותך ישועה" (בבוקר י"ח), המלה "תרכב" זה איש ועוד איש. ברכת ה' היא תעשיה. אין מריבות.

17. הרב היה אומר: הפילים והאריות בימי פרעה ידעו מיהו יהודי, ואילו כאן בישראל לא יודעים את זה, "ישראל לא ידע עמי את התבונה" (ישעיה א' ג).

שיעורו של מרן הראש"ל רבנו שלמה משה עמאר שליט"א

רבה של ירושלים ת"ז

ברשות מורי ורבותי, קהל קדוש. ובראשנו כבוד מרן ראש הישיבה, הגאון הגדול רבנו מאיר מאזוז שיחיה ויארץ ימים.

ששה עשר מי יודע?

א. כתוב בהגדה שבעל הבית מגביה את הכוס השני כשאומר "והיא שעמדה", וזה עתה מרן אמר לנו בשם כף החיים ע"ה (סימן תע"ג אות קמ"ד) **שמוזגים כוס שני בהתחלה רק לבעל הבית, ואילו לשאר בני הבית רק בקטע "לפיכך אנחנו חייבים"**. ומלבד כל הטעמים שהזכיר מרן, יש גם טעם פשוט לזה, **שכולם יושבים בליל הסדר והשלחן מלא, ואם יהיה כוס לכולם, הילדים יכולים לשפוך הכל ויהיה בלאגן בבית, אבל אם מוזגים רק לבעל הבית זה שמור לו בלבד**. אבל היה קשה לי, **למה מגביה את הכוס דוקא כשאומר "והיא שעמדה"?** לפני כמה שנים חשבתי על זה, ונראה לי שהרי אמרו חכמים שהחרב שבה הכה הקב"ה את המצריים במצרים היתה של **שש עשרה** פיות, "וחרב פיפיות בידם, לעשות נקמה בגוים תוכחות בלאומים" (תהלים קמ"ט ו-ז).¹ והנה המלה "היא" בגימטריא **שש עשרה**, לכן כאשר אומרים "והיא שעמדה" בעל הבית מגביה את הכוס, כי מאותו הכוס הוא שופך **שש עשרה** פעמים עשר מכות ודצ"ך עד "ש באח"ב ודם ואש ותמרות עשן, וזה אותה החרב שה' העמיד כדי להכות אותם. (עיי' בספר ברכת אליהו שמות ח"ב מאמר פ"ח). הכל מסודר בדברי רבותינו ז"ל, הפלא ופלא.

"דם ואש ותמרות עשן" דם"

ב. פעם היה קשה לי קושיא גדולה מאד: אנחנו אומרים בהגדה דם ואש ותמרות

1. אגב, בזה מובן השם הקדוש בתפלת הדרך, שרמוז בראשי תיבות "יחיד ורבים הלכה כרבים", או בסופי תיבות "כי מלאכיו יצוה לך". יו - זה **שש עשרה** פיות, הך - שמכה בו את השונאים והמקטרגים, "יפול מצדך אלף ורבעה מימיןך" (תהלים צ"א ז).

עשן ואח"כ דם וצפרדע וכו', **למה אומרים "דם" שתי פעמים?** ופעם עמדו עלי לכתוב פירוש על ההגדה, ויצאה הגדה פשוטה שלי. ושם כתבתי שכנראה הדם הראשון זה לא של המכות, אלא זה האות שה' אמר למשה "והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה וגו', ולקחת ממימי היאור וגו' והיו לדם ביבשת" (שמות ד' ט), והדם הראשון זה האות הזה. אחרי זה התבוננתי במקרא של ההגדה וראיתי שזה נכון, ועלה בדעתי שהפירוש הזה מתאים שיאמר אותו הגאון מוילנא, כי תמיד הוא אומר פשוט. והנה באותו השבוע קיבלתי הגדה של **הגאון מוילנא ע"ה** (בהוצאת מוסד הרב קוק), ואמרת שזו הזדמנות לפתוח אותה. פתחתי ומצאתי שכתב את זה מלה במלה. ויותר מאוחר, מצאתי את זה גם בדברי **המלבי"ם ע"ה**, שהוא ג"כ עומד על הפשט הרבה.

מעשה נורא

ג. אבל הרווחתי דבר נפלא מאד, שכתבו שם בשם בניו של הגאון מעשה נורא, וכדאי שנדע אותו כדי לדעת איך הקב"ה ישתבח שמו עוזר לחכמי ישראל. בימיו של הגאון היה ענין במוזיאון המפורסם בעולם של סנט-פטרבורג ברוסיה (זו העיר השניה בגודלה אחרי מוסקבה, אבל העיר החשובה מבחינת מדע וחכמה אצלם. ושכחתי שם המוזיאון הזה), שכבר היה ישן, והשליט שם החליט לשפץ ולייפות אותו, החליפו את כל הארונות ושאר הדברים שם, והיו מתקנים רוחצים ומנקים את כל הדברים הישנים. והנה מצאו אבן אחת שעומדת במקום מכובד, והבינו שהיא חשובה מאד, אבל לא כתוב מה האבן הזאת. קראו לכמה מדענים שהיו שם, כולם אמרו שזו אבן מיוחדת חשובה מאד, אבל לא ידעו מה היא, ואין פותר אותם לפרעה" (בראשית מ"א ח), אף אחד לא ידע להבין מה האבן הזאת. החליטו לשלוח אותה לברלין שהיתה "מרכז המדע העולמי". הגיעה משלחת לברלין ופגשו את גדולי המדענים שם, וגם הם בדקו אותה, "הפוך בה והפוך בה", ואף אחד לא ידע לפתור את הבעיה הזאת. היה איתם יהודי אחד שהיה ראשון המשכילים והכופרים בעונותינו הרבים, וגם הוא לא ידע מה זה. אבל שראה שכולם מתוחים, אמר להם: **אומר לכם את האמת, יש רק אדם אחד בעולם שיכול לפתור את זה. שאלו אותו: מי זה? אמר להם: הגאון מוילנא**. ואכן, הלך איתם לוילנא. הגאון ע"ה הסתכל והתבונן באבן הזאת, ואמר להם: **זו אבן סנפרינון**. לא הבינו מה המלה הזאת, ואמר להם: זו האבן שממנה היה עשוי המטה של משה רבנו, וממנה עשה את לוחות הברית. אמרו לו: כבודו אומר לנו דבר שאנחנו לא יכולים לא לאשר ולא להכחיש את זה (זה כמו אותו אדם שהמלך לקח קומץ של עפר, ושאל אותו: כמה גרגירים יש כאן? אמר לו: 4,346, ואם כבודו לא מאמין לי שישפור בבקשה...), וכי אנחנו יודעים מה זה סנפרינון? הגאון הראה להם בזהר ובמדרשים ובכל המקומות שמוספר על האבן הזאת. והסביר להם שזה היהלום הכי יקר בעולם ומיוחד במינו, וגם יש לו תכונה מיוחדת שאם מכניסים אותו במים מי שמבין בזה יכול להבחין כמה חמצן ופחמן. הוא מסביר להם, "המה ראו כן תמהו נבהלו" (תהלים מ"ח ו), מפני חכמתו של הגאון, ויצאו משם בהתפעלות עצומה, והיו מפארים ומשבחים אותו מאד.

למה הרים משה רבנו את המטה בקריעת ים סוף

ד. היהודי שהציע להם ללכת לגאון התחרט על זה, כי תמיד היה אומר להם שהחכמים של היהודים חשוכים ואינם יודעים ומבינים כלום, והנה עכשיו השיג את ההיפך, כי לא חשב שיתנו לו כבוד כזה. לכן היתה לו מחשבה שטנית, והלך ופירסם שלפי דברי הגאון הנס של קריעת ים סוף לא נס באמת, מדוע? כי משה קרע את הים במטה שעשוי מאבן סנפרינון, והרי באבן הזאת יש תכונה לחלק את המים, כמו שהגאון הסביר להם. הוא הבין ככה, והתחיל לפרסם את הדבר הזה. באו ואמרו את זה לגאון, אמר להם: **השוטה הזה לא רק שאינו יודע מדע, גם אינו יודע להבין פסוק פשוט**, והרי כתוב "ואתה הרים את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו" (שמות י"ד ט"ז), כלומר **הרים את מטך** כדי שיראו שאתה לא משתמש בזה, ונטה את ירך השניה על הים, וא"כ הוא לא נגע עם המטה במים בכלל. אמנם הגמרא (יבמות ע"ז ע"א ועוד) אומרת שאם חכם אמר הוראה ואח"כ הביא ראיה לא מקבלים את זה, וא"כ אדם יכול לומר שבגלל שאותו משכיל אמר ככה הגאון אמר את הפירוש הזה. אבל ידעתי את הפירוש הזה עשרות שנים קודם לזה, מדברי האלשיך ע"ה שהיה לפחות מאתיים שנה ויותר לפני הגאון מוילנא, והוא כותב בפירוש את הדברים האלה: "הרים את מטך" כדי שיראו שאתה לא משתמש במטה ולא יתלו בכלום, ונטה את ירך" השניה. וכאילו נתנבא על המעשה הזה. וא"כ זו אמת לאמיתה של תורה, וסותמים את פיהם בזה.

יש קמחא דפסחא יש תורה

שע"י מוסדות "חכמת רחמים"

בנתינתך קמחא דפסחא ללומדי ישיבות בין הזמנים

הנך שותף מלא בהחזקת משפחות בני התורה ובהגברת והרמת קרן התורה ע"י מאות לומדי תורה

ניתן להנציח בהיכל בית המדרש לרפואה, הצלחה ולע"ן

פרנס יומי: 7000 ₪ נציב שעה: 2750 ₪
החזקת אברך: 660 ₪ החזקת בחור: 330 ₪

לפרטים במשרדי המוסדות:
08-6727523 | 052-7130552

פרטי בנק הזואר מס' חשבון 7761990

03-7630585
1185 שלוחה

לתרומות והשתתפות גם בקישור << <https://yhr.vp4.me/52>

"אם בקשת לעשות צדקה עשה אותה עם עמולי תורה" (קה"ר י"א, א)

שני "שני לוחות העדות"

ה. בזמנו הסברתי שיש שני סוגי "סנפרינון", אחד רוחני ואחד גשמי, והכל נמצא בדברי חז"ל. כתוב "שני לוחות העדות לוחות אבן כתובים באבן אלקים" (שמות ל"א י"ח), ויונתן בן עוזיאל אומר שם "לוחי דאבן ספרינון מכורסי יקרא (דקודשא בריך הוא)", כלומר שהביא את הלוחות האלה מתחת כסא הכבוד של הקב"ה. וגם בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ו) כתוב ככה. והרי בוודאי כסא הכבוד כולו רוחני, ואם זה בא מתחת כסא הכבוד א"כ זה דבר רוחני. והיה קשה לי, איך משה הביא את שני לוחות האבנים בידו? וכי אדם יכול להחזיק בידו דבר רוחני?! ואיך אנחנו עם ישראל ראינו את הלוחות, וכי העין שולטת בדבר רוחני? ויותר מכולם, הרי כאשר משה ראה שעשו את העגל הוא שיבר את הלוחות, וכי שייך שבירה בדבר רוחני?! אבל יש מאמר אחר בזה, כתוב "פסול לך שני לוחות אבנים" (שם ל"ד א'), ורש"י כותב ע"פ חז"ל (מדרש תנחומא פרשת כי תשא אות כ"ט): "פסול לך", מלמד שהראהו הקב"ה מחצב של סנפרינון בתוך האוהל שלו. והרי אם זה באדמה באוהל שלו בוודאי שזה גשמי, והראהו ואמר לו פסול לך מזה. ועוד דרשו שאמר לו "פסול לך" - הפסולת שתישארה תהיה שלך, ומזה משה התעשר כי זה היה לומר הכי יקר בעולם. הכיצד? פעם אחת אנחנו אומרים שזה הגיע מתחת כסא הכבוד, ופעם אחת אנחנו אומרים שזה הגיע ממחצב האדמה באהלו של משה, איך מסתדרים הדברים? לכן פירשתי בסייעתא דשמיא שבאמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, היו לוחות אמיתיים שהקב"ה עשה והם רוחניים מתחת כסא הכבוד, ועוד לוחות אמיתיים שהקב"ה אמר למשה שיעשה מהסנפרינון הגשמי. הלוחות הרוחניים שהקב"ה עשה היו מונחים כמו מסגרת בלוחות הגשמיים שעשה משה. וכמו שה' יצר את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב' ז'), ומאן דנפח מדיליה קא נפח חלק אלוה ממעל, ובתוך הגוף הגשמי שילב את הרוחניות. וא"כ אין שום קושיא בזה, כי משה רבנו תפס בידיו את הלוחות שהוא עשה הגשמיים, והלוחות שישאל ראו זה הלוחות הגשמיים, ומה שמשה שיבר זה הלוחות הגשמיים. אבל הלוחות הרוחניים עלו למעלה, וכמו שכתוב "לוחות נשברו ואותיות פורחות" (פסחים פ"ז ע"ב). ואחרי ששיבר, אמר לו ה' יתברך לעשות לוחות אחרים, וציוה אותן: "פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים" (שמות ל"ד א'), כמו שכבר עשה מקודם. וממשיך: "וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות" (שם), ולכאורה היה לו לומר וכתבתי על הלוחות "כדברים" וכמו שאמר "כראשונים", למה אמר "את הדברים"? אלא הדברים שה' כתב לא קרה להם כלום, והם עדיין שלמים ונשארו למעלה, רק עכשיו שמכין את המסגרת הזאת, "וכתבתי על הלוחות את הדברים", אותם הדברים שבתחילה היו שם עכשיו אני שם אותם כאן. וא"כ אין קושיא בדבר הזה.

איזה הכשר בד"ץ הכי טוב?

1. מה שאמר כבוד מרן ראש הישיבה שיחיה שאדם יכין בביתו הכל, אני תמיד רגיל לומר ככה וכיוצא בזה לדעתו בזה, שהבד"ץ הטוב והמעולה ביותר זה מה שאדם מכין בתוך ביתו, כי אפילו יהיה הבד"ץ הכי חשוב, הרי סוף סוף מכינים בכמויות אדירות של עשרות ומאות של טונות, וכמה אדם יכול להשגיח בזה?! הרי התורה לא ניתנה למלאכי השרת, ואנחנו בני אדם. אם בכל דבר אמר הכתוב "שגיאות מי יבין" (תהילים י"ט י"ג), כ"ש כאן בלחץ של עבודה יומם ולילה במשמרות. אמנם בוודאי שמשתדלים הרבה בדבר הזה, אבל מה שאדם מכין בתוך ביתו זה מצומצם ומועט, ויכול לשלוט שליטה גמורה ולעמוד על הדבר, לכן אין יותר טוב מזה. על כן, כמה שהאדם ירחיק עצמו מלקנות דברים מוכנים ומבושלים מכל סוג שהוא, זה טוב יותר. ואפילו במשקאות, אם אדם יכול לברוח מזה ולשתות מים זה עדיף. ואם רוצה לתת לילדים, אפשר להכין בבית מיץ אשכוליות או לימונים עם קצת סוכר, וכל אחד יודע להכין את זה. במיוחד שזה טרי ובריא, וגם נותן אוירה טובה לחג הזה, שהוא קודש קדשים ולא מכניסים בו שום דבר חיצוני, אלא הכל טבעי. כתוב בזוהר הקדוש (פרשת תצוה דף קפ"ג ע"ב) שהמצה זה "נהמא דמהימנותא" וגם "נהמא דאסוותא", אוכלים אמונה ואוכלים בריאות... לכן גם בכל המאכלים כאשר אדם מכין אותם בביתו, בוודאי שזה יותר בריא ונקי, ובפסח זה גם כשר ומהודר יותר. ובפרט שהתורה החמירה בחמץ מאד, ואנחנו צריכים להיזהר עוד יותר בזה.

צריך להחמיר בחומרות הפוסקים בפסח

ז. אומרים בשם האר"י ע"ה שאם אדם נזהר בחמץ אפילו כל שהוא בימי הפסח, זה מציל אותו מחטא כל השנה. אמנם הלשון שרגילים לומר "אינו בא לידי חטא כל השנה", זה קצת קשה, שהרי יש לאדם בחירה שזה יסוד מוסד ביצירה של

האדם², ואיך אפשר לומר שאם לא יאכל חמץ לא יבוא לידי חטא כל השנה?! אבל מצאתי לרבי עמנואל חי ריקי זצוק"ל (בעל משנת חסידים)³, שכתב: "מי שנזהר בחמץ כל שהוא, ומחמיר בחומרות שהחמירו הפוסקים, מובטח לו שלא יבוא איסור לידו". אם הוא רוצה ללכת לאיסור זו בעיה שלו, אבל האיסור לא יבוא אליו, וזו הסייעתא דשמיא. ההדגשה שלו "מי שמחמיר בחומרות שהחמירו הפוסקים", זה מילתא בטעמא. אמנם אמרנו שהחומרות טובות בפסח, ומרן החיד"א (לבדוד פרק ל') כותב "הקולות יחדלון" (ע"פ שמות ט' כ"ט). וגם הרב בית דוד כשידבר על חומרות של אשכנזים כתב "בפסח כולנו אשכנזים". לכן כמה שאדם יכול כדאי להחמיר בפסח, וגם מי שרגיל להקל, בכל זאת בפסח צריך להחמיר בכל החומרות האלה. ואפילו שיש הרבה דברים שניתן לצרף ולהקל וללכת אחרי הרוב, עם כל זאת ירא ה' חושש גם למיעוטא ולדברים כאלה. אבל יש גם חומרות של שטות, וכמו החומרות שעושים כמה הכשרים על דברים שזה גורם חילול ה', כי הכשר צריך שיהיה על דבר מאכל או משקה בלבד, ולפעמים מרוב החומרות נופלים בדברי הבל בזה⁴. לכן הרב כתב "ומחמיר בחומרות שהחמירו הפוסקים", שאמנם צריך להחמיר אבל בחומרות שהחמירו הפוסקים בלבד.

"ושמרתם את המצות"

ח. הזהירות הכי גדולה זה במצות, כי המצה עשויה מקמח ומים כמו הלחם, ובלא זהירות יכול להחמיץ. בימי רבי יוסף משאש ע"ה היה רב צעיר שלמד גם קצת השכלה, והיה שואל שאלות את רבי יוסף. ופעם כתב לו על ח"י מינוטין שאמר על החמץ, שכנראה רבותינו לא היו בקיאים במלאכת הלישה שזו מלאכת נשים וגם השתנו הזמנים, והביא כל מיני טעמים שהיום אפשר אפילו שעה ויותר. בדרך כלל רבי יוסף ע"ה כולו אומר כבוד והוד והדר, ותמיד מדבר יפה. אבל בפעם הזאת נתן לו בראש דברים קשים, בחרוזים ובסגנון שאי אפשר לתאר אותו. וכתב לו: אתה כותב לי תארים ושבחים גדולים שאף אחד מהם לא שייך אלי, אבל לא הערתי לך כדי שלא לצער אותך, ואילו על חז"ל אתה אומר דברים כאלה?! (ש"ת מ"מ חיים ח"א האר"י סימן קצ"ה). כל מה שאמרו חכמים ע"ה דבריהם לא ישתנו לעולם⁵.

זכות התורה ה' יושיענו ברחמים

ט. הקב"ה ישתבח שמו קבע לנו שהחודש הזה חודש הגאולה, והגאולה תלויה בתורה. הרב אור החיים (או הרב אליהו) כותב שאפילו גאולת מצרים שהיתה גאולה

2. רבנו עובדיה הספרוני ע"ה על הפסוק "ונעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית א' כ"ז). כותב: מה זה בצלמנו? זה השכל האנושי שאין מושלו על ידי אדמות, וזהו "צלם אלקים", השכל שה' נתן לנו ככולים לעלות לירח ולהגיע לכוכבים, ואין שום מניעה לעשות הכל. מה זה הדמותנו? זה כח הבחייה שה' נתן לאדם, שהבחייה הזאת היא דמות אלוהית שאדם מחליט לעצמו מה לעשות בחיים. אבל יש עונש ויש שכר, ואחד משלושה עשר עיקרים ומהחשובים שבהם, שהקב"ה משלם שכר טוב לעושי רצונו ומעניש את עוברי רצונו.

3. הוא היה מחכמי איטליא ובסוף ימיו היה בצפת, וחי לפני רבנו הרש"י. הוא עשה את כל דברי האר"י כסולת נקיה, וגם הסידור הראשון הוא בנה אותו.

4. פעם היה לנו כאן בבני ברק שכן תלמיד חכם ע"ה, ואחרי שאשתו נפטרה באה בתו להכין "אפילטע-פיש", והיא היתה צעירה וכנראה לא ידעה. הלכה וקנתה דגים חיים, ואחרי שהביאה אותם לביתה, קראה לבת שלי: בואי בבקשה לעזור לי. שאלה אותה: מה אעזור לך? אמרה לה: תהרגי את הדגים. הבת שלי נבהלה: איך אהרוג דגים? אני לא יכולה לעשות את זה. אמרה לה: גם אני לא יכולה להרוג אותם, מה אעשה? שאלה אותה: למה לא אמרת לבעל החנות שיהרוג לך? אמרה לה: הוא מכה אותם עם אותו מקל שמכה כל השנה... וכי בגלל שהוא מכה בו כל השנה זה נהיה חמץ?!

5. הנה למשל התורה אמרה שהסימנים של בהמה וחיה הטהורה הם מפרסת פרסה ומעלת גרה, וחז"ל (תולדות נ"ט ע"א) הוסיפו סימן נוסף בזה, שלבהמה והחיה הטהורה יש שיניים למעלה כמו החמור והסוס וכדו', ואילו לבהמה הטהורה אין שיניים למעלה אלא רק למטה. אמנם שיניים טוחנות יש לכולם גם למעלה וגם למטה, אבל שיניים קדמיות אין לטהורות למעלה. (פעם הביאו לכאן איילים מאוסטרליה, ובדקתי בשיניים ומצאתי שיש להם שיניים נובים. הגמרא (שם) אומרת שגמל שאין לו שיניים למעלה טמא בגלל שיש לו שיניים נובים, והרי לאיילים האלה יש שיניים נובים וטמאים. והתוכוח בזה (עיין בש"ת שמע שלמה ח"ה חיר"ד סימנים ב' טו). ובזמנו הייתי אצל פרופסור ומומחה גדול, ובסוף הודה לי (בזמן שספר אסף המזכיר ערך חזיר), והיו שאמרו שאולי טועים בזה. הלכו למלבי"ם ע"ה שהיה דיוע שהוא חכם עצום לא רק בתורה אלא ידו בכל, והוא חקר ושאל אותם על זה. אמר להם: תבדקו את השיניים שלו, בדקו ומצאו שיש לו שיניים למעלה. אמר להם: אם ככה זה טמא, ולא יעזור לא גרה ולא כלום. והוא שואל: איך זה שלפעמים אנחנו נזקקים לסימן של חכמים למרות הסימן של התורה? והוא אומר שהקב"ה הניח מקום לחכמים להתגדר, ולהראות שהסימן שאמרנו יותר קובע אפילו מהסימן של התורה. כי מסתמא יש שינוי שאנחנו לא מכירים בזה, או בפרסה כי יש הרבה סוגים של פרסות שסועות או במעלה גרה. ולמשל על מה שכתוב בתורה שהארנבת והשפן מעלים גרה ורק לא מפריסים פרסה (ויקרא י"א ה'-ו'), ובעבר המדענים צעקו על זה, ואמרו שאין ארנבת ולא שפן שמעלים גרה. אבל היו שחיפשו בעקשנות אחרי זה, ומצאו בסביבות הר סיני סוג של ארנבת מעלה גרה, והם נמצאים וגדלים רק שם בלבד. (עיין בעלון מס' 91 ערה 2). כל מה שהתורה אמרה ומה שחכמים אמרו זה אמת, "ודבר אלקינו יקום לעולם" (ישעיה מ"ח).

הודעה משמחת

שמחים להודיע כי החלה
ההרשמה למתיבתא (כיתות ז' וח')
וכל הקודם זוכה.

הלימוד בגמרא הוא לפי שיטת רבותינו זיע"א,
והרמ"ם שליט"א התמחו בעיון הפשט,
וגם בהבנת רש"י לפי פשוטו
מלווה עם כל קושיותיו.

לרישום:

050-4115581
המפקח הרב אליהו
ענקרי שליט"א

050-4158555
המנהל הרב יאיר
טרבלסי הי"ו

זמנית ולא קבועה, ועדיין לא ניתנה תורה, אפילו הכי אי אפשר לה להיות בלי תורה, ולכן הקב"ה נתן להם פרשת קרבן הפסח. ובשעה שכל מצרים היתה מבולבלת ומפוחדת ממכת בכורות, משה אסף את ישראל ללמד אותם את כל דיני השחיטה, "וככה תאכלו אותו" (שמות י"ב י"א), איך להקריב ולשחוט וכיצד הזאת הדם והולכתו, איך הדינים שלו ומה מברכים על הזבח. וכל הלילה היה אומר להם את התורה הזאת. אנחנו יודעים "בדמייך חיי" (יחזקאל ט"ו ו'), שישאל נגאלו בזכות הדם של המילה והדם של הפסח (שמות רבה פרשה י"ז פ"א ג'). אבל הוא אומר שאמנם היו את הדמים האלה, אבל היתה פרשה אחת שבזכותה נגאלו ממצרים, כי אי אפשר שתהיה גאולה בלי תורה בכלל. לכן היום שיש לנו תורה תהלות לאל, הקב"ה לא רוצה אלא רק ע"י התורה, ובזכות התורה הזאת שמתרחבת ומתגדלת ב"ה, "ותרבי ותגדלי" (שם פסוק ז'), למרות כל רודפיה וכל המשסים ומדברים נגדה, הקב"ה יושיענו בישועה וברחמים במהרה בימינו, ובניסן הזה יקויים בנו "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מ"כה ז' ט"ו), אמן ואמן.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן אליהו הנביא ואלשיע הנביא, וכל הקהילות הקדושות התמימות והישרות, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, ובראשנו מרן ראש הישיבה. מלכא דעלמא יברך יתכון, ויזכה יתכון, וישמע בקל צלותיכון, ויתמלא עליכם ברחמים, וירפא לכל תחלואיכם, ויתמיד בריאותכם, ויצליח פרנסתכם, ותזכו להגדיל תורתכם ויראתכם, ותזכו לגדל בניכם ובנותיכם לתורה למצוות לחופה ולמעשים טובים. ובכלל הברכה יברך את רבי אליהו ישי, ויתן לו אריכות ימים ושנות חיים, שיצליח בכל מעשיו, ויזכה לרוות נחת מבניו ובנותיו ונכדיו. ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (דברים א' י"א). ונזכה שבמהרה תושלם גאולתנו, בשובה ונחת. מרן ראש הישיבה אמר לי בהילול של הישיבה: "בשובה ונחת" בגימטריא תשע"ט. שתתקיים במהרה בימינו, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

**לא לשכוח בערב חג שביעי של פסח לעשות:
א. עירובי תבשילין.
ב. ביעור מעשרות.
פסח כשר ושמח**

פירו 22 בחסות
אפיקים
מזרנות סיטן מים

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

שאלה אפסח

אפסח החסד גרמא שטרנפאר יש מקרי גרזא, וכל משפחה בקניינה אין לה מקום, מניחה אצלה במקרה. והנה האין הסדר באמצע אכילת הקריין נהארה מאוד שנצרכה שהניחו אצלה במקרה גבשוש של קיטניות והיא טאטאה אלו קידיה והרי אינו כאוי בשביליה לאכילה, וא"כ הוא מוקצה! האם הצדק איה?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576 בין הפותרים נכונה תוגרל מכות קפה איכותית!

המיניבר המהודר לשבת

למתמרים: מעקף ייחודי לחש בורר

הזוכה בפתרון החידה:

אלי אלחנן
אשדוד

תשובה לשאלת מצורע

נעם
זורם ברוג אחד

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | בטיחותי במיוחד לילדים!

8510*

מבית
אפיקים
מזרנות סיטן מים

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של מרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 114

מה תמונה?

ידע חדע

ב. בסוף ההגדה אומרים פייט "חד גדיא", ואף אחד לא יודע מי חבר את זה, ובראשונים האשפנזים וגם הספרדים לא נמצא הפייט הזה, אבל זה נהוג בישראל לפחות חמש מאות שנה ויותר (בספר "הגדה שלמה" של הרב מנחם פשר (עמוד 190), קטב שהפעם הראשונה שנדפס הפייט הזה לפני 500 שנה). ויש בו פרטים בלי סוף, לא יאמן. ולכאורה עשו את הפייט הזה בשביל הילדים שלא ישנו, כדי שהם יזכרו בדייק את הסדר של הדברים, וכמו ששרים "אחד מי יודע וישנים מי יודע" וכו', שהילד צריך לזכור "שלתה עשר מדאי, שנים עשר שבטיא" וכו' עד שיחזרו למספר הראשון, אז אותו דבר עושים בפייט הזה "חד גדיא". ויש לזה פרוש נפלא של החתם סופר (בספר תורת משה - ויקרא, דף ל"א עמוד ב'), שאומר ש"חד גדיא" זה עם ישראל, "שה פזורה ישראל אריות הדיחו" (ימיה פרק ב' פסוק י"ז), וכל הזמן בא החתול ואוכל אותו, ובא הכלב ונותן מכה לחתול, ובא החוטא [מקל] ונותן לו מכה וכו', ואחר שכלם הולכים נשאר הקדוש ברוך הוא בלבד עם "חד גדיא חד גדיא", כלומר עם ישראל ישאר, וכל אמות העולם שעשו לו צרות ימחו מן העולם, לא נשאר מהם כלום, פי ה' לא ישאיר להם שרש וענף, וזהו הפייט "חד גדיא". (גליון 59 אות ט"ו).

א. כלם יודעים את הפלל "לא בדו פסח", כלומר פסח לא יחול לא ביום שני, לא ביום רביעי ולא ביום ששי. אותו דבר ראש חדש ניסן, שגם הוא לא יבוא לא ביום שני לא ביום רביעי ולא ביום ששי, רק בימי אגה"ז - יום ראשון, שלישי, מישי ושיבת. ובספר הפרדס של רש"י (סדר קריאות סימן י"ג) מציא רמז לזה בתורה, מפליא איך הכל נמצא בתורה, התורה אומרת בפירוש החדש: "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" (שמות י"ב ט"ז), והדין הזה שמלאכת אכל נפש מתרת, הוא שיהי לא רק בפסח, אלא גם בראש השנה, בספות ובשבועות, והם נלמדים בבגן אב מפסח, כמו שזה חג ומתיר בו אכל נפש, אז כך בכל החגים. אבל בכל אופן לא כתוב פסוק מפרש "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" אלא רק בפסח, אז אומר רש"י ברמז, לא בדו פסח, לא ביום שני, רביעי ושישי יעשה לכם פסח. ואני הספתי עוד רמז, הרי אנהו רגילים לברך ברכת האילנות בראש חדש ניסן, אז אשר יאכל לכל נפש ראשי תיבות אילו, וכשמשתחיל "החדש הזה לכם ראש חדשים", דהיינו ראש חדש ניסן (או בכל החדש בלוי), מברכים ברכת האילנות. (גליון 2 אות א).

למען תספר

"אשה לא תלוש אלא במים שלנו"

בגמרא (פסחים דף מ"ב עמוד א') כתוב: "אשה לא תלוש אלא במים שלנו", וחסך אחד דרש את זה בעיי פפונגא, למחרת פתח את הדלת בביתו. והנה כל בני העיר נמצאים בחוץ עם פדים, שאל אותם, "מה יש לכם?" אמרו לו "הב לן מציא" - תן לנו מים, אמר להם, "יש לי מים מיחדים?" אמרו לו, "אתמול פכה אמרת: 'אשה לא תלוש אלא במים שלנו'", אמר להם, "אתם לא מבינים, אלא במציא דביתו אמרי מים שלנו - לנו כל הליה [לנו לשון לינה, שנה], דהיינו ששאבו אותם מהבאר או המעיין לפני בין השמשות. ונשאר כל הליה וימלא התקרה, זו פגות". אבל למה הגמרא ספרה ספור זה? אז יש שלשה טעמים לדבר. טעם אחד, למדנו שהיה מסביר להם את ההלכות בלשון הקדש, ולא בארמית, שהרי הם דברו בארמית אבל הלכות אמרו בלשון הקדש. וטעם שני, ללמד שצריך אדם להסביר יותר את הדברים שלו שלא יטעו בהם, והוא היה צריך לומר להם "מים שלנו כל הליה", ואז אף אחד לא יחשב שהפנגא מים שלו. וטעם שלישי, שלמדנו מהגמרא עד כמה היה אמונת חכמים, שאף אחד לא קם לרב בשעת הדרשה, ושאל אותו: מאיפה באו המים שלך? מן גדותי? מארבעה נהרות? פישון גיחון חדקל פרתי? מה יש במים שלך? יש לה מים מיחדים מתחת האדמה? לא שאלו אותו, אלא הרב אמר "מים שלנו" אז "אייתו כלי עלמא חצביהו וקמרו ליה הב לן מציא". היתה להם אמונת חכמים, היה כבוד לתורה, כבוד לחכמים, וכך צריך להיות. (גליון 7 אותיות י"ג, י"ד).

הלכה נאמנה

כשר לפסח, כי בסוף שנפסל מאכילת הפלג, אין בו כלום ומתיר להשתמש בו בפסח. אבל בדברים אחרים כל דבר שנכנס לפה צריך שיהיה כשר לפסח.

ג. פשוט חסא ב"כורף", איך עושים? המצה בפנים וכורכים עליה את החסא, והאשפנזים עושים להקה. ופעם למדתי ככה לתלמידים [בתנאים], אז בא הרב פינסון וצ"ל ואמר לי: "לא ככה עושים, אלא חתיכת מצה מקאן וחתיכת מצה מקאן והמרור באמצע", אמרתי לו: "למה? הרי כורכים את החסא". אבל משום שהאשפנזים לוקחים קריין למרור, ואי אפשר לברך בו כי הוא לא נכרך ולא מתעגל, לכן היה עושים מצה מקאן ומצה מקאן והמרור באמצע, אבל אנחנו שלוקחים חסא, אז לוקחים את הפזת מצה של הפזת, וכורכים עליה את המרור. ומצאתי שרבנו חננאל (בפירושו במסכת פסחים דף קס"ו עמוד א') דבר המתחיל מאן תנא (אומר כך בפרוש, שכורכים את המרור על גבי המצה, כי הוא לקח גם כן חסא, וזה פשוט מאד. (גליון 8 אות כ"ו, ובגליון 57 אות ל' הביא מרן שליט"א עוד הרבה פוסקים שכתבו כרבנו חננאל). (גליון 105 אות י"ב).

ב. כל מה שמכניסים לפה צריך הכשר לפסח, ולכן "משחת שנים" צריכה הכשר, ואפילו שאומרים שהיא נפסלה מאכילת פלג, כי מי אמר שבאמת פלג לא יאכל את זה? הרי יש בה טעם וריח כל כך טוב, ואולי הפלג מוכן לאכל אותה? (ואם לא ככל, אולי עז מוכן לאכל את זה? וכי דוקא ככל; ואם כן אי אפשר לדעת את זה). לכן תקח משחת שנים רק עם הכשר לפסח. הפרי מגדים מחמיר בדבר הזה (עיינ אשל אברהם סימן תמ"ב ס"ק ד'). ובא חסם אחד וכתב לי: "מה אכפת לנו מספרת הפרי מגדים? הרי רב הפוסקים מתירים בה". אבל דבר ראשון, מאיפה אתה יודע שרב הפוסקים מתירים בה? דבר שני, וכי לא כדאי לברר פמה שקלים בשביל הפרי מגדים? והרי גם אם תקח משהו אחר זה עולה לך כסף, שני שקלים או שלושה שקלים, לכן תקח משחת שנים כשרה לפסח (וראה עוד בחוברת אור תורה סיון תשנ"ג סימן קכ"ד עמוד תרפ"ה, ואלול תשנ"ג עמוד תתקמ"ז). (ואותו דבר "אידם" שעלול להתפורר ולהכנס לפה, צריך לקחת כשר לפסח). אבל סבון וכדומה לא צריך שיהיה מערב שבת. (גליון 9 אותיות י"י, י"א).

א. במי הלימון שטובלים בהם את הפרס, צריך לשים מים יותר מהשעור של המיץ לימון, כדי שהרב יהיה מים, ככה כותב בחזון עובדיה (פסח חלק ב' עמ' ל"ו בהערה), והוא הסביר את טעמו (במהדורות האחרונות), שיש בזה מחלקת הרמב"ם והראב"ד, הרמב"ם (פרק ט"ז מהל' טומאת אוכלין הלכה ד') אומר שאפילו כל שהוא מים, חיבים נטילה כדין טבולו במשקה, והראב"ד (בהשגותיו שם) אומר שצריך שיהיה הרב מים. אז חוששים לדעת הראב"ד. (והשנה פינו שפסח חל בשבת יש להקין את מי הלימון שטובלים בהם את הפרס, מערב שבת, כלומר ביום ששי מקדם, כי יש פוסקים שאוסרים לטחול לימון בשבת, ואף על פי שמן הדין לא צריך, כי מרן השלחן ערוך (סימן ש"כ סעיף ו') מתיר, אבל אם אפשר לעשות לפי כל הדעות עדי, ולכן אדם יסחט את הלימון כבר מערב שבת (וראה במקור נאמן חלק א' עמוד ק'). ואלו לפסח חל בחל מתר, כי כלם מתירים לטחול לימון ביום טוב, קטב היע"ב (בספרו מר וקציעה סי' תצ"ה) שבימים טוב אין שום בעיה ומתיר לטחול לימון. ואפילו בשבת אם אמה סוחט לימון על אכל מתר, אבל פינו שפאן סוחטים לימון לתוך מים, לכן כדאי להקין את זה מערב שבת. (גליון 9 אותיות י"י, י"א).

חיבה

פסח אינו נאכל עם חמץ אלא בחמץ הסבר.

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתרונות מיליון קודם:

מתוך חידה: מה כתוב על קברו של הושה, ומה בקברו של רבי שמואל. על קברו של הושה" מקדיא כתוב: "ואי היה רבנו שתיהו חסדיה שריה עליי". ועל קבר רבי שמואל די מדינה (מורשדים) כתוב הפסוק: שלום רב לאוהבי וכו'. הושה: אלימלך גול - ירושלים

מתוך בה מתמונה: רבנו מרן שליט"א משלש את מעטפת הבחיות לקמפי: הושה: ש. לנדא - בני ברק

"חייב אדם להקביל בני רבו ברגל"

הצבור מוזמן
למעמד

הקבלת בני רבו

מרבני ורבני רבני הישיבה ובראשם מרן ראש הישיבה פאר הדור והדרו

הגאון **רבנו מאיר מאזוז שליט"א**

בהשתתפות רבני ערים, אישי ציבור ועוד

המעמד יתקיים אי"ה

ביום **שלישי ג' החול המועד** 24.4.2019

בשעה 17:00

ברחבת בית הכנסת "איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 בני ברק

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה!

מוסדות: **ישיבת "כסא רחמים"**

מקומות
מייוחדים
לנשים